

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-253/19 - 1

Kohtuasi C-253/19

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

26. märts 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunal da Relação de Guimarães (Guimarães apellatsioonikohus, Portugal)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

14. veebruar 2019

Apellandid:

MH

NI

Vastustajad:

OJ

Novo Banco, S.A.

Tribunal da Relação de Guimarães (Guimarães apellatsioonikohus)

II tsiviilkolleegium

[...]

Kokkuvõte:

1. Siseriiklik kohus on kohustatud esitama Euroopa Kohtule kaalumiseks mis tahes Euroopa Liidu õigusnormide tõlgendamist või kehtivust puudutava küsimuse, kui vastavalt siseriiklikule menetlusõigusele tehakse lõplik otsus; seega

võib vastavalt Portugali õiguskorrale selline kohustus langeda nii Portugali kõrgeima kohtu kohtunikule kui ka apellatsioonikohtu kohtunikule või esimese astme kohtule.

2. Küsimuse Euroopa Kohtusse suunamise kohustuse mittejärgimine võib tähendada riigipoolset kohustuste rikkumist, millest tulenevalt võib kahjukannataja riigi siseriikliku õiguskorra raames kohtusse kaevata või esitada ELTL artiklites 258–260 sätestatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi.

Tribunal da Relação de Guimarães (Guimarães apellatsioonikohus) teeb järgmise otsuse:

Vaidluse taust:

MH ja NI, kes on omavahel abielus ja kelle alaline elukoht on [...] Norfolk, Ühendkuningriik, esitasid pankrotiavalduse.

*

Vaidlustatud otsuses leidis [...] kohus, et vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/848 artikli 3 lõike 1 neljandas lõigus sätestatud puudub tal rahvusvaheline pädevus hagejate avalduse läbivaatamiseks, kuna viimaste huvide kese asub nende alalises elukohas ehk Ühendkuningriigis,

*

apellandid esitasid selle otsuse peale kaebuse, esitades järgmised väited:

- a) Apellandid esitasid pankrotiavalduse, toetudes asjakohastele faktidele, eeskätt neile, mis on esitatud algse avalduse punktides 3–18.
- b) Nendest faktidest nähtub selgelt, et nad ei ole suutelised oma tähtaja ületanud kohustusi täitma.
- c) Nende praegune elukoht on Ühendkuningriigis, kus nad töötavad.
- d) Kogu äritegevus ja kõik lepingud, mis on nende maksejõuetuse põhjuseks, toimus ja sõlmiti Portugalis.
- e) Portugalis asub ainus neile kuuluv kinnisvara.
- f) Vaatamata sellele, et nad elavad Ühendkuningriigis, ning ja ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/484 artikli 84 kohaldamist, on ilmne, et kõnealune norm üksi ei välista Portugali kohtute pädevuse hagejate avaldus läbi vaadata.

g) Antud juhul on nimetatud määruse põhjenduse 30 kohaselt Portugali kohtutel pädevus apellantide esitatud avaldus läbi vaadata.

h) See tuleneb asjaolust, et ainus nende omandis olev vara asub Portugalis, mis tähendab, et nende huvide kese asub selles riigis.

i) See asjaolu muudab *ipso iure* liikmesriikide kohtud rahvusvaheliselt pädevaks apellantide pankrotiavalduse läbi vaatama, kuna Portugali kohtud on rahvusvahelisel tasandil ainsana pädevad tegema apellantidele kuuluva kinnisvara arestimis- ja müümissäärusi vara likvideerimise etapis.

j) Ainus viis apellantide nõude täitmiseks on hagi esitamine Portugalis tulenevalt asjaolust, et nende omandis olev ja likvideerimisele kuuluv vara asub üksnes Portugalis.

k) Apellantide praeguse elukoha ning maksejõuetuseni viinud asjaolude vahel, mis leidsid kõik aset Portugalis, pole mingit seost.

l) Vaidlustatud otsuses tõlgendati ja kohaldati osutatud õigusnorme pankrotiavalduse menetlusse võtmata jätmisel valesti.

Neil põhjustel soovivad apellandid kaebuse rahuldamist, vaidlustatud otsuse tühistamist ning määruse tegemist menetluse jätkamise kohta koos muude asjakohasest õigusest tulenevate tagajärgedega.

[...]

*

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 635 sätestatud silmas pidades piirdub kaebuse ese selles esitatud nõuetega, mistõttu on käesoleva kaebuse menetlemise raames kohane kontrollida, kas Portugali kohtud on pädevad algatama maksejõuetusmenetlust, nagu soovivad apellandid.

*

Õiguslikud asjaolud:

Käesoleval juhul ei seata kahtluse alla, et apellantide alaline elukoht on alates 2016. aastast Ühendkuningriik, kus nad on palgatöötajad. Ainus neile kuuluv kinnisvara asub Portugalis.

Kontrollimaks, kas Portugali kohtud on pädevad algatama kõnealuses küsimuses menetlust, tuleks vaadelda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2015/848.

Kõnealuse määruse artikli 3 lõige 1 sätestab, et „[m]aksejõuetusmenetluse (edaspidi „maksejõuetuse põhimenetlus”) algatamine kuulub selle liikmesriigi

kohtu alluvusse, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Põhihuvide kese on koht, kus võlgnik tegeleb regulaarselt oma huvide realiseerimisega ning mis on kolmandate isikute poolt kontrollitav.

[...]

Muude üksikisikute puhul peetakse vastupidiste tõendite puudumise korral põhihuvide keskmeks nende alalist elukohta. [...]“.

Teisalt, niivõrd kui võrd see seostub käesoleva juhtumiga, osutab sama määruse põhjendus 30, et „[i]seseisva äri- või kutsetegevusega mitte tegelevate üksikisikute puhul peaks olema võimalik see eeldus ümber lükata näiteks juhul, kui suurem osa võlgniku varast asub väljaspool võlgniku alalise elukoha liikmesriiki [...]“.

Vaidlustatud otsuses märgitakse, et Portugali kohtud ei ole pädevad maksejõuetusmenetlust algatama, kuna apellantide huvide kese on seal, kus on nende alaline elukoht, s.o Ühendkuningriigis.

Apellandid väidavad aga, et kuna ainus neile kuuluv kinnisvara asub Portugalis, annab osutatud määruse põhjendus 30 Portugali kohtutele pädevuse algatada põhikohtuasja esemeks olev maksejõuetusmenetlus.

Seetõttu on ilmnenu tõlgendamise seotud küsitavusi, mida vähene kohtupraktika ja olemasolev doktriin ei võimalda lahendada.

Nagu toonitab Portugali kõrgeima kohtu [...] kohtunik Rosa Tching, sõltub Euroopa Liidu õiguse tõhusus ning, laiemas plaanis, selle olemasolu ja arengu edu selle korrektsest ja ühetaolisest kohaldamisest liikmesriikide kohtuorganite poolt.

Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 punktidega a ja b on Euroopa Liidu Kohus pädev tegema eelotsuseid, mis käsitlevad aluslepingute tõlgendamist ning liidu institutsioonide, organite või asutuste õigusaktide kehtivust ja tõlgendamist, ning kui niisugune küsimus kerkib üles poolleioleva kohtuasja käigus liikmesriigi kohtus, mille otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, siis peab nimetatud kohus saatma asja Euroopa Kohtusse.

Liikmesriigi kohus on sellest kohustusest vabastatud ainult juhul, kui kohus jõuab järeldusele, et „küsimus ei ole asjakohane või vastuolulist liidu õiguse sätet on juba Euroopa Kohtus tõlgendatud või kui liidu õiguse korrektne kohaldamine on niivõrd selge, et ei teki mingisugust põhjendatud kahtlust“ [vt Silveira, A: [...]] „Anotação aos acórdãos (TEDH) Ferreira Santos Pardal c. Portugal e [TJUE] Ferreira da Silva e Brito (ou do “grito do Ipiranga” dos lesados por violação do direito da União Europeia no exercício da função jurisdicional)“, [...]].

Küsimuse Euroopa Kohtusse suunamise kohustuse mittejärgimine võib tähendada, et liikmesriik on oma kohustusi rikkunud, mille tulemusel võib kahjukannataja riigi siseriikliku õiguskorra raames kohtusse kaevata või esitada ETL artiklites 258–260 sätestatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi (seoses riigivastutusega

Euroopa Liidu õiguse rikkumise eest kohtuorganite poolt vaata Euroopa Kohtu 30. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas Köbler (C-224/01), 9. detsembri 2003. aasta otsus kohtuasjas komisjon *versus* Itaalia Vabariik (C-129/00) ning 13. juuni 2006. aasta otsus kohtuasjas Traghetti del Mediterraneo (C-173/03)).

Seetõttu on liikmesriigi kohus kohustatud esitama Euroopa Kohtule kaalumiseks mis tahes Euroopa Liidu õigusnormide tõlgendamist või kehtivust puudutava küsimuse juhul, kui vastavalt riiklikule menetlusõigusele tehakse lõplik otsus; seega võib vastavalt Portugali õiguskorrale selline kohustus langeda nii Portugali kõrgeima kohtu kohtunikule kui ka apellatsioonikohtu kohtunikule või esimese astme kohtule.

Mis puutub käesolevasse kohtuasja, ei ole vastavalt Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas (22. augusti 2003. aasta seadus 39/2003, mida on muudetud 6. veebruari 2015. aasta dekreetseadusega 26/2015) artiklis 14 sätestatule maksejõuetusmenetluse raames apellatsiooniasemes tehtud kohtuotsused põhimõtteliselt vaidlustatavad ning kaebuse saab esitada ainult selliste otsuste suhtes, mis on vastuolus teiste sama õigusnormi kohaldamisel tehtud otsustega, kui Supremo Tribunal de Justiça (Portugali kõrgeim kohus) ei ole veel kohtupraktikat välja kujundanud.

Seega, välja arvatud juhul, kui on tegemist selle erandliku olukorraga, on siinne kohus viimase astme kohus.

Eelnevat silmas pidades otsustab siinne kohus käesolev kohtumenetlus kooskõlas tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 269 lõike 1 punkti c esimese osa ning artikli 272 lõikega 1 peatada ning esitada vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 234 Euroopa Kohtule tõlgendamiseks alljärgnev küsimus.

Eelotsuse küsimus:

– Kas vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2015/848 on liikmesriigi kohtud pädevad algatama esmast maksejõuetusmenetlust kodaniku suhtes, kelle ainus kinnisvara asub kõnealuses liikmesriigis, ehkki tema alaline elukoht ning tuumperekond asuvad teises liikmesriigis, kus ta teostab oma kutsetegevust palgatöötajana?

*

[...]